

Siirtolaisuusinstituutin ja Siirtolaisuusmuseon edustajat osallistuivat kesäkuussa Eskilstunassa Mälardalenin korkeakoulussa pidettyyn kansainväliseen FinnForum -konferenssiin. Siirtolaisuuskeskuksen/museon toiminnasta ja kehittämisestä kerroimme yleisölle kuvin ja sanoin. Samalla loimme uusia verkostoja. FinnForumissa saimme laajasti tietoa suomalaiseen siirtolaisuuteen liittyvästä tutkimuksesta eri maissa.

FinnForum -konferenssin päätteeksi oli järjestetty mahdollisuus osallistua retkelle Värmlannin suomalaismetsiin. Tukiyhdistys lähti mukaan lähes parinkymmenen henkilön voimin. Matkanjohtaja Seppo Remes johdatteli reissaajat hyvin asiantuntevasti suomalaismetsien perinteeseen ja historiaan 1600-luvun kaskikulttuurista nykypäivään. Suomalaisasutuksen maisema muodostui mäenharjanteista ja laaksoista Torsbystä Östmarkin kirkkoa ja hautausmaata lähestyttäessä. Östmark palveli pitkään seudun ainoana kirkkona, mistä syystä asukkailta oli aihetta valittaa liian pitkistä kirkkomatkoista. Suomalaismetsien väestön kulttuurin ja perinteen havainnoija Carl-Axel Gottlund innostikin suosittamaan kolmen uuden kirkon rakentamista 1800-luvulla.

Pienen Rördåforsin kylän Røyänjärven päässä asunut Taneli Multiainen on antanut nimensä Multiaisenmäelle. Mainittakoon, että Tanelin asuinrakennus on Norjan puolella ja ulkokuusi Ruotsissa. Puraisten ja Hiljaisten suvun paikka on Purala. Tienoolla on mainio kahvipaikka ja toiminnassa oleva kyläkauppa. Svensk Andersberg eli ”ruotsalaisen Antin mäki” on suomalaisten antama nimi seudun erikoisuuden eli ruotsalaisen asukkaan perusteella.

Nykyään useat tienvarren taloista ovat asuttuja vain kesäaikaan. Vanhoista säilyneistä kulttuurihistoriallisesti hyvin merkittävistä asuinrakennuksista moni on savutupa. Levattnetissa toista kilometriä pitkän metsäpolkutaipaleen jälkeen saavutaan pieneen ja idylliseen metsäsuomalaistaloon, Ritamäkeen (otsakekuvassa), jossa asui Värmlannin suomalaisten jälkeläisiä aina vuoteen 1964 saakka. Bodil Nordqvist (Orainen) kertoi savupirtin historiasta, mm. murheen vuodesta 1856, jolloin kahdeksan Ritamäen perheen jäsentä kuoli kahden viikon sisällä punatautiin. Ritamäen pihapiiri lukuisine ulkorakennuksineen on hyvin säilynyt ja aito.

Värmlanninsuomalaisten huomattavimpiin henkilöihin kuuluneen Niittahon Jussin muistoksi on perustettu oma seura. Hän oli sekä kansanperinteen taitaja että aikaansa edellä oleva persoona. Jussi vieraili eläessään monesti Suomessa, mm. tasavallan presidentin juhlassa. Seudun toinen huomattava henkilö, jonka muisto elää yhä, oli Kaisa Vilhuinen, kuulu tietäjä ja kansanparantaja.

Puralassa meitä viihdytettiin tunnelmallisella musiikkituokiolla. Päätteeksi kaikui yhteislauluna ”Ack Värmland du sköna”.

Mattilan tila on peräisin 1640-luvulta, talon mökkikylä oli majoituspaiikkanamme. Kävelymatkan päässä sijaitsi kulttuurihistoriallisesti merkittävän statuksen saanut Juholan suomalaistalo. Saimme tietoomme myös metsäsuomalaismökin, jonka siirtäminen Siirtolaisuusmuseon Ruotsin raitille Kalajärven rantaan saattaa olla mahdollista.

Mielenkiintoisen matkan jälkeen on esitetty lukuisia toiveita uudesta matkasta Värmlantiin.

Tellervo Lahti

Puralan suomalaistalo Rördåforsissa Värmlannissa. Alla olevassa kuvassa näkyy suomalaisen kansanperinteen vaikutusta esim. tuohikontti.

